

ตัวแบบประสิทธิภาพการจัดการสำหรับ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย A Model of Efficient Management for Entrepreneurs in Thai Pineapple Processing Industry

โสรัตน์ มงคลมะไฟ¹

กระมล ทองธรรมชาติ²

ธนวรรณ แสงสุวรรณ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการแปรรูปสับปะรดไทย ซึ่งดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างที่มาจากผู้บริหารของสถานประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทยที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การได้อย่างชัดเจน โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 50 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิในอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย จำนวน 9 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธี Enter method ซึ่งพบว่ามีปัจจัยจำนวน 11 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทยอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การจัดการ, ประสิทธิภาพ, อุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด, ผู้ประกอบการ

¹ นักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การจัดการ) มหาวิทยาลัยสยาม ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการตลาด คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

Abstract

This research aimed at studying factors affecting efficient management for entrepreneurs in Thai pineapple processing industry. Qualitative and quantitative researches were used by questionnaires asking executives in Thai pineapple processing industry who were able to provide clear information about their organizations. 50 samples were obtained by simple sampling and 9 experts in the area were asked in form of deep interview. Statistics used consisted of percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and enter-method regression analysis. This research found there were 11 factors that significantly affected efficient management for entrepreneurs in Thai pineapple processing industry.

Keywords: *Management, Efficiency, Pineapple Processing Industry, Entrepreneurs*

บทนำ

แนวความคิดด้านการจัดการมากมายได้ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร เนื่องจาก การที่จะจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันจะต้องคำนึงถึง ลักษณะเฉพาะขององค์กรเอง และบริบทของสภาพแวดล้อมขององค์กร อีกทั้งต้องเปลี่ยนมุมมองการ แข่งขันว่าไม่ใช่การแข่งขันระหว่างบริษัทต่อบริษัทอีกต่อไป แต่เป็นการร่วมมือเพื่อแข่งขันระหว่างห่วงโซ่ อุปทานต่อห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการ แนวคิด และกลยุทธ์ การ จัดการทรัพยากรในเชิงของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจ ในการ ประยุกต์หลักการจัดการการผลิต และการบริการแบบดั้งเดิมให้เป็นไปในทางแนวคิดของการจัดการห่วง โซ่อุปทานยุคใหม่คือองค์กรจะต้องให้ความสำคัญต่อกิจกรรมหลัก คือ กระบวนการผลิต การจัดส่ง สินค้า การบริการ การตลาดและการขาย และกิจกรรมสนับสนุน คือการจัดโครงสร้างองค์กร การ จัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี การจัดซื้อ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ถาวร อุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดถือเป็นอุตสาหกรรมหลักอย่างหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยมี ห่วงโซ่อุปทานครอบคลุมตั้งแต่ระดับเกษตรกรรายย่อย จนกระทั่งถึงเศรษฐกิจมหภาคระดับภูมิภาคของ โลก ดังนั้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการองค์กรประเภทโรงงานแปรรูปสับปะรดกระป๋อง จึงต้อง ศึกษาถึงลักษณะการดำเนินกิจกรรมขององค์กร องค์ประกอบแวดล้อมขององค์กร เพื่อเกิดความ เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการองค์กร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความไม่สม่ำเสมอของภาวะการผลิตเนื่องจากอุตสาหกรรมสับปะรดมีลักษณะคล้ายกับอุตสาหกรรมเกษตรโดยทั่ว ๆ ไป ที่โรงงานจะทำการผลิตได้อย่างเต็มที่ในช่วงฤดูกาลที่มีวัตถุดิบออกมามาก และไม่สามารถผลิตได้ หรือใช้กำลังการผลิตเพียงส่วนน้อยในช่วงนอกฤดูกาล

ปัญหาตลาดภายในประเทศ เนื่องจากผู้บริโภคภายในประเทศนิยมบริโภคสับปะรดสดผลผลิตสับปะรดกระป๋องของไทยประมาณร้อยละ 90-95 ของผลผลิตทั้งหมดจึงถูกส่งออกไปสู่ตลาดต่างประเทศ เมื่อตลาดมีการเปลี่ยนแปลงจึงเกิดผลกระทบอย่างมากต่อผู้ประกอบการ

ปัญหาโรงงานขาดความเป็นเอกภาพในการร่วมมือกันวางแผนการผลิตและการตลาด ทำให้การแก่งแย่งแข่งขันกันเองเกิดขึ้น เช่นโรงงานแย่งกันซื้อวัตถุดิบในช่วงที่วัตถุดิบขาดแคลน หรือผลิตสินค้าคุณภาพต่ำเพื่อลดต้นทุน

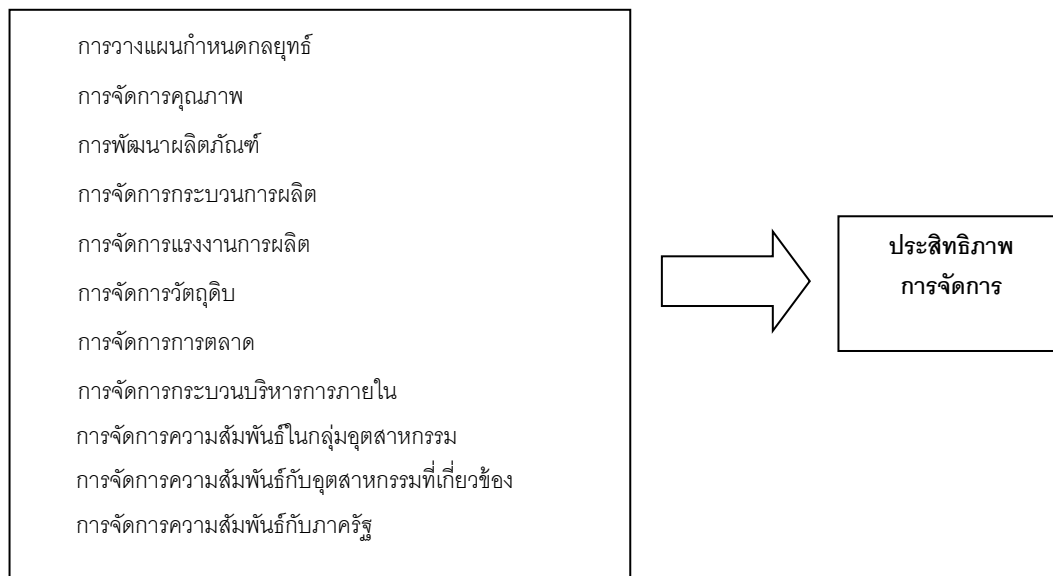
ปัญหาการขาดการเชื่อมโยงระดับชาติ ทำให้ขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารทั้งการผลิต การตลาดที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนและกำหนดนโยบายร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน

กรอบความคิดและทฤษฎี

ผู้วิจัยกำหนดกรอบความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพการจัดการองค์การสำหรับผู้ประกอบการแปรรูปสับปะรดไทย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variable)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบความคิดและทฤษฎี

1. ทฤษฎีของ Kaplan และ Norton ได้เสนอแนวคิดแบบร่างแผนกลยุทธ์ (Strategic map template) และการให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการที่สมดุล (Balance Scorecard) ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อองค์กร (กตัญญู หิรัญญสมบุญ, 2548; พิบูลย์ ทีปะปาล, 2551; สาโรจน์ โอพิทักษ์ ชีวิน, 2552; สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์, 2548)

2. ทฤษฎีของ Edward Deming ได้นำเสนอ วงจร PDCA เพื่อเป็นหลักในการเริ่มต้นการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องทั่วทั้งองค์กรและประสบผลสำเร็จในการประยุกต์ใช้กับองค์การอุตสาหกรรมในประเทศญี่ปุ่น และมีเผยแพร่สู่ทวีปอเมริกาในช่วงปี 1979 (กตัญญู หิรัญญสมบุญ, 2548; ภูมิรัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2548)

3. ทฤษฎีการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) Frederick W. Taylor ได้อธิบายว่าการจัดการกระบวนการต่างๆ ในการทำงานที่ได้รับการออกแบบด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์จะมีประสิทธิภาพกว่าการปล่อยให้คนงานทำงานโดยอาศัยหลักความเคยชิน (ติน ปรัชญพุทธิ, 2534; พจมาน เตียวัฒนรัฐติกาล, 2544; เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2544; สัจญญา สัจญญาวิวัฒน์, 2549; Amrine et al., 1993; Daft, 1986)

4. ทฤษฎีทางด้านการต้องการของมนุษย์ของ Maslow และ Herzberg สามารถอธิบายเพิ่มเติมด้วยแนวคิดระบบความร่วมมือกัน (cooperative system) ของ Chester I. Barnard (ติน ประชุมพฤษ, 2534; พจนาน เตยวัฒนรัฐติกาล, 2544; เป็อง กิจรัตน์กร, 2544; สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2549; Amrine et al.,1993; Daft, 1986)

5. ทฤษฎีตามแนวคิด Diamond Model และห่วงโซ่คุณค่าของ Michael E. Porter เป็นการเชื่อมโยงเชิงกิจกรรม ในห่วงโซ่อุปทานตลอดสาย ของอุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ (Network) และการเชื่อมโยงในเชิงความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) (Drucker, 1984; Gaither and Frazier,1999; Hicks, 1994)

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการของผู้ประกอบการแปรรูปสับปะรดไทย
2. เพื่อเสนอตัวแบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย

ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการจัดการโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทยในครั้งนี้ ประชากรได้แก่ ผู้บริหารที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การได้อย่างชัดเจนผู้บริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารด้านการผลิต ผู้บริหารด้านฝ่ายการต่างประเทศ ผู้จัดการทั่วไปผู้บริหารด้านการตลาด ของสถานประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทยที่จดทะเบียนและมีสถานะคงอยู่ โดยสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan,1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 50 คน

วิธีการดำเนินวิจัย

1. ทำการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเชิงนิรนัย (Deductive) ในการนำแนวคิดจากทฤษฎีต่างๆ ที่ได้รับการพิสูจน์แล้ว เป็นการทั่วไป มาสร้างตัวแบบและสมมติฐาน
2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทำการทดสอบสมมติฐานตามกรอบความคิดและพิสูจน์ตัวแปรเชิงเส้นสหสัมพันธ์ (Linear Correlation) และหาผลสรุปตัวแปรสำคัญที่สัมพันธ์กับ

ประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย เพื่อการต่อยอดองค์ความรู้

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับ อุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด เพื่อหาข้อมูลนำไปวิเคราะห์ และอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานที่ได้มาจากการวิจัยเชิงปริมาณ และสร้างตัวแบบประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย นำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน โรงงาน	ร้อยละ
ส่วนมากอายุขององค์กรอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี	18	36
จำนวนพนักงานในองค์กรทั้งหมดอยู่ระหว่าง 1001- 2000 คน	21	42
จำนวนพนักงานเฉพาะด้านการผลิตอยู่ระหว่าง 301 – 900 คน	15	30
จำนวนพนักงานเฉพาะด้านการสนับสนุนอยู่ระหว่าง 151 – 450 คน	33	66
จำนวนทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 50 ล้านบาท และ อยู่ระหว่าง 51 – 100 ล้านบาท	26	52
กำลังการผลิตสูงสุด 150001 - 300000 ตัน	25	50
ลักษณะของการลงทุนขององค์กรเป็นกิจการของผู้ประกอบการไทย	39	78
ลักษณะผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ ขององค์กรเป็นลักษณะรับจ้างผลิตตามความต้องการของลูกค้า	23	46
แหล่งวัตถุดิบหลัก (สับปะรดสด) ขององค์กร ใช้วัตถุดิบจากกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายเฉพาะ	22	44
ผลิตภัณฑ์หลัก ขององค์กร เป็นสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดเข้มข้น	50	100

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย

หัวข้อ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
การวางแผนกลยุทธ์ (X_1)	3.93	.623	มาก
การจัดการคุณภาพ (X_2)	3.97	.946	มาก
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (X_3)	3.77	.568	มาก
การจัดการกระบวนการผลิต (X_4)	3.66	.535	มาก
การจัดการแรงงานการผลิต (X_5)	3.45	.459	มาก
การจัดการวัตถุดิบ (X_6)	3.39	.514	ปานกลาง
การจัดการการตลาด (X_7)	3.31	.758	ปานกลาง
การจัดการกระบวนการบริหารภายใน (X_8)	3.44	.741	มาก
การจัดการความสัมพันธ์ในกลุ่มอุตสาหกรรม (X_9)	2.72	.598	ปานกลาง
การจัดการความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (X_{10})	3.60	.626	มาก
การจัดการความสัมพันธ์กับภาครัฐ (X_{11})	3.50	.783	มาก
การประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (X_{12})	3.53	.644	มาก

สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน **ระดับมาก** จำนวน 8 ปัจจัย เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. การจัดการคุณภาพ (X_2)
2. การวางแผนกลยุทธ์ (X_1)
3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (X_3)

4. การจัดการกระบวนการผลิต (X_4)
5. การจัดการความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (X_{10})
6. การจัดการความสัมพันธ์กับภาครัฐ (X_{11})
7. การจัดการแรงงานการผลิต (X_5)
8. การจัดการกระบวนการบริหารภายใน (X_8)

และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน **ระดับปานกลาง** จำนวน 3 ปัจจัย เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ด้านการจัดการวัตถุดิบ
2. ด้านการจัดการการตลาด
3. ด้านการจัดการความสัมพันธ์ในกลุ่มอุตสาหกรรม

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทยเพื่อเลือกตัวแปรอิสระมาศึกษาด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนโดยมีเงื่อนไขคือ ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องอิสระต่อกัน ดังนั้นตัวแปรอิสระคู่ใดมีความสัมพันธ์สูงเกิน 0.85 การวิจัยครั้งนี้จะเลือกมาเพียงตัวแปรเดียว จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่าตัวแปรอิสระ $X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9$, และ X_{10} มีค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.85 ดังนั้น การวิจัยจึงนำตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์น้อยกว่า 0.85 ทำการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานต่อไป(ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย(Correlation Matrix)

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	X
X_1	1.00											
X_2	-.046	1.00										
X_3	-.175	-.125	1.00									
X_4	-.299	-.030	.758**	1.00								
X_5	-.130	-.150	.441**	.568**	1.00							
X_6	.000	.062	-.124	-.230	-.370**	1.00						
X_7	-.188	-.144	.266	.451**	.141	-.307*	1.00					
X_8	-.090	-.122	.307*	.103	-.006	-.056	-.084	1.00				
X_9	.058	.151	-.189	-.092	-.107	.033	.083	-.265	1.00			
X_{10}	.189	.179	-.023	.092	-.004	-.109	.177	.051	.206	1.00		
X_{11}	.047	-.149	.015	.318*	.215	-.127	.380**	-.111	.146	.358*	1.00	
y	.669**	.509**	.597**	.627**	.697**	-.635**	.738**	.550**	.544**	.519**	.716**	1.00

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณด้วยวิธีการ Enter Method ของตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์ปศุสัตว์ไทย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.f
regression	18.009	11	1.637	26.362	.000
residual	2.360	38	.062		
ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการ	b	SE.b	Beta	T	Sig.t
ตัวคงที่	4.529	.681		6.652	.000
การวางแผนกลยุทธ์ (X ₁)	.158	.062	.153	2.544	.015
การจัดการคุณภาพ (X ₂)	.086	.042	.126	2.022	.050
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (X ₃)	.535	.112	.472	4.778	.000
การจัดการกระบวนการผลิต (X ₄)	.914	.125	.760	6.771	.000
การจัดการแรงงานการผลิต (X ₅)	1.179	.106	.841	11.099	.000
การจัดการวัตถุดิบ (X ₆)	.211	.080	.169	2.644	.012
การจัดการการตลาด (X ₇)	.269	.062	.316	4.362	.000
การจัดการกระบวนการบริหารภายใน (X ₈)	.245	.055	.282	4.417	.000
การจัดการความสัมพันธ์ในกลุ่มอุตสาหกรรม (X ₉)	.171	.064	.159	2.656	.011
การจัดการความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (X ₁₀)	.239	.067	.232	3.585	.001
การจัดการความสัมพันธ์กับภาครัฐ (X ₁₁)	.119	.059	.144	2.025	.050

R = 0.940

R² = 0.884

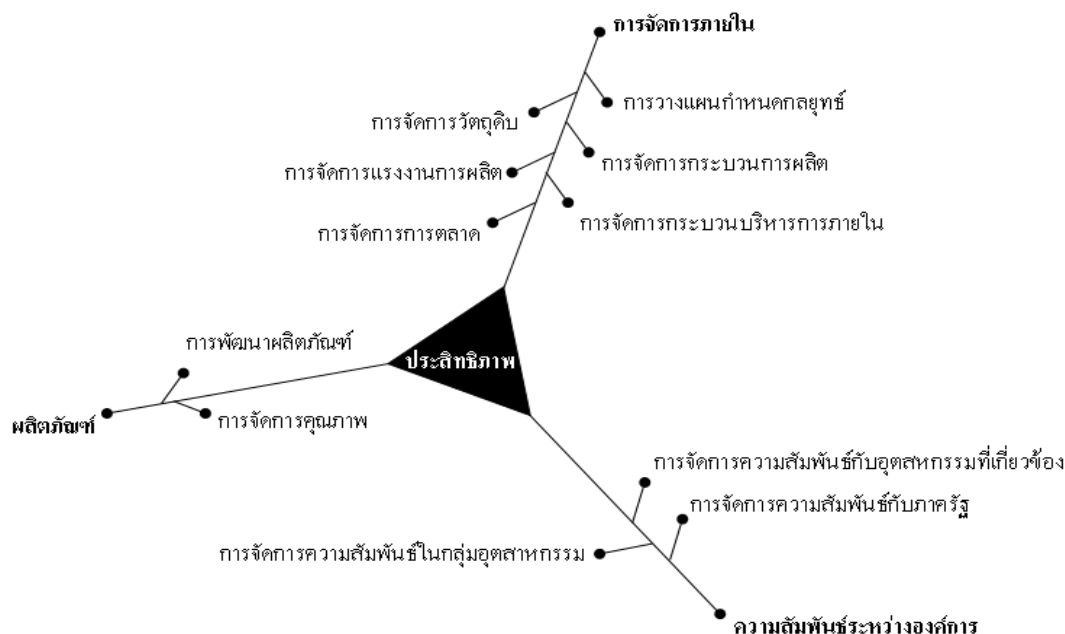
adjust R² = 0.85

ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยจำนวน 11 ปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสัตว์ปศุสัตว์ไทยอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 และอธิบายประสิทธิภาพการจัดการได้ร้อยละ 84.4 สามารถแสดงในรูปสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ และสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (รูปภาพที่ 2)

$$\begin{aligned}\hat{y}_i &= 4.529 + .158 X_1 + .086 X_2 + .535 X_3 + .914 X_4 + 1.179 X_5 + .211 X_6 + .269 X_7 + .245 X_8 \\ &\quad + .171 X_9 + .239 X_{10} + .119 X_{11} \\ \hat{y}_i &= .153 z_1 + .126 z_2 + .472 z_3 + .760 z_4 + .841 z_5 + .169 z_6 + .316 z_7 + .282 z_8 \\ &\quad + .159 z_9 + .232 z_{10} + .144 z_{11}\end{aligned}$$

ภาพที่ 2 สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์ประดไทย โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาสังเคราะห์ข้อมูล และเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน และนำผลวิจัยและรูปแบบการจัดการที่ผู้วิจัยจัดเสนอ เข้าเสวนาเพื่อการวิพากษ์ในการประชุมประจำเดือนของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจำเดือนธันวาคม 2554 และประจำเดือนพฤษภาคม 2555 แล้วทำการวิเคราะห์ระดับแนวความคิด (Conceptual Analysis) สามารถจัดกลุ่มการจัดการออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) การจัดการภายในองค์กร 2) การจัดการผลิตภัณฑ์ 3) การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง นำเสนอรูปแบบการจัดการ (รูปภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ตัวแบบประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์ประดไทย

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง ตัวแบบประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทย ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนกลยุทธ์ การจัดการคุณภาพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดการกระบวนการผลิต การจัดการแรงงานการผลิต การจัดการวัตถุดิบ การจัดการการตลาด การจัดการกระบวนการบริหารภายใน การจัดการความสัมพันธ์ในกลุ่มอุตสาหกรรม การจัดการความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง การจัดการความสัมพันธ์กับภาครัฐ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการและนำผลสรุปจากการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่านแล้วทำการวิเคราะห์ระดับแนวความคิด (Conceptual Analysis) สามารถจัดกลุ่มการจัดการออกเป็น 3 กลุ่ม วิเคราะห์ในรอบความคิดตามรูปแบบในประเด็นดังนี้

1. ด้านการจัดการภายใน ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการกระบวนการผลิต การจัดการแรงงานการผลิต การจัดการวัตถุดิบ การจัดการการตลาด การจัดการกระบวนการบริหารภายในถ้ามีการเชื่อมโยงตั้งแต่กิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechpong and Charmondusit (2008) ที่ได้ศึกษาแนวคิดประสิทธิผลทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นการผสมผสานแนวความคิดประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตทางเศรษฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยใช้อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องเป็นตัวอย่าง ในการศึกษาเพื่อทราบถึงความคุ้มค่าของต้นทุนเพื่อการผลิตที่คำนึงสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมโดยพบว่าการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และติดตั้งระบบควบคุมเครื่องมือส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิต จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นอิทธิพลการจัดการภายใน เช่น การวางแผนการผลิต ปรับปรุงเครื่องมือ การจัดหาอุปกรณ์แรงงาน ที่มีประสิทธิภาพ และการเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมตลอดจนส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขององค์กร

2. ด้านการจัดการผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย การจัดการคุณภาพ Drucker (1984) เสนอว่าการป้องกันไม่ให้เกิดสงครามราคา (price wars) องค์กรในอุตสาหกรรมแต่ละองค์กรจะต้องจัดการคุณภาพโดย สร้างความแตกต่างในผลิตภัณฑ์ (product differentiation) และความแตกต่างในด้านตลาด (market differentiation) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกลยุทธ์วงจรผลิตภัณฑ์ ในขั้นการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Diane M. Barrett (1996) และ งานวิจัยของ Jacques Trienekens and Adrie Beulens (1998) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า และป้องกันการสูญเสียและเรียกคืนผลิตภัณฑ์ที่ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรประกอบด้วย การจัดการกระบวนการบริหารภายใน การจัดการความสัมพันธ์ในกลุ่มอุตสาหกรรม การจัดการความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง การจัดการความสัมพันธ์กับภาครัฐ ได้ระบุถึงตัวชี้วัดประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) ที่จะส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรม ได้แก่ การกำหนดนโยบายบริหารประเทศ สร้างสภาพแวดล้อมที่มีเสถียรภาพ เอื้อต่อการแข่งขัน การมีนโยบายการเงินการคลังที่ยืดหยุ่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และคุณภาพ การประเมินคุณภาพ ความโปร่งใสทางการเมือง และระบบราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) และเป็นการเชื่อมโยงเชิงกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานตลอดสาย ของอุตสาหกรรมต้นน้ำถึงปลายน้ำ (Network) และการเชื่อมโยงในเชิงความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ซึ่งจะผลักดันให้เกิดความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในแง่ของการเป็นส่งมอบปัจจัยการผลิต Supplier สอดคล้องการวิจัยวิจัยของ V.N. Asopa (2008) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Competitiveness in Pineapple Canning Industry โดยได้ศึกษาถึงการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสับปะรดของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยถือเป็นผู้ผลิต และส่งออกสับปะรดแปรรูปรายใหญ่ที่สุดของโลก งานวิจัยของ V.N. Asopa (2008) ทำให้สามารถเข้าใจภาพของอุตสาหกรรมสับปะรดของประเทศไทยได้ดีขึ้น ทั้งลักษณะการเกิดขึ้น ความได้เปรียบในการแข่งขันเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง และลักษณะสภาพปัญหาในปัจจุบัน นอกจากนั้นผลวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือกันในเครือข่ายอุตสาหกรรมเอง และการร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการกับภาครัฐ ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bart Vogels (2008) ผลการวิจัย ปัจจัยในระดับองค์การ ระดับห่วงโซ่ และความร่วมมือกับองค์การภายนอก การมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้า และการใช้ข้อมูลที่ได้จากลูกค้าก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการองค์การ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยค้นพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการมากที่สุด การจัดการแรงงาน การผลิต การจัดการกระบวนการผลิต และ การจัดการความสัมพันธ์กับภาครัฐ แต่จากเข้าสู่สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและการนำผลการวิจัยเข้าเสวนาในการประชุมประจำเดือนของสภาอุตสาหกรรมพบว่า มีปัจจัยที่สำคัญมากคือ การจัดการวัตถุดิบ จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่ประสิทธิภาพการจัดการสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดไทยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย สามารถแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาลควรมีนโยบายและมีกฎหมายรองรับในการจัดการพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดอย่างเป็นรูปธรรมและกฎหมายแรงงานและผลักดันอย่างจริงจังให้สำนักงานเกษตรเป็นหน่วยงานหลักเข้าดำเนินการทำแปลงสาธิตและเน้นการป้องกันโรคเหี่ยวและโรคระบาดของสับปะรดที่เป็นปัญหายาวนานและยังไม่ได้รับการแก้ไขจนถึงปัจจุบันและการจัดให้มีหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้โรงแรมและสถานที่ท่องเที่ยวต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยการบริโภคด้วยน้ำสับปะรดเพื่อเพิ่มการตลาดภายในประเทศ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับประกอบการแปรรูปสับปะรดควรจัดให้มีนักวิชาการด้านการเกษตรประจำโรงงานเพื่อให้องค์ความรู้ด้านวิชาการและจัดการการทำสัญญาการผลิต (Farming contact) กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้ประกอบการควรมีการรวมตัวกันในรูปแบบสมาคมอย่างเป็นทางการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันทั้งคุณภาพและต้นทุนในการผลิต

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรควรเรียนรู้และปฏิบัติตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเพาะปลูกและจัดหาหน่อสับปะรดที่มีคุณภาพในการปลูกและที่สำคัญเกษตรกรควรมีการรวมตัวกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การรวมตัวกันในรูปแบบสหกรณ์ ในการขายวัตถุดิบวัตถุดิบกับโรงงาน เพื่อการต่อรองราคาและเงื่อนไขในการขายวัตถุดิบ

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการรวมอุตสาหกรรมสับปะรดในรูปแบบสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การศึกษาประสิทธิภาพการใช้ระบบ GIS ในการจัดการพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด

2.3 แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมสับปะรดเพื่อการแข่งขันและการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

2.4 ศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคตหลังการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)

บรรณานุกรม

- กตัญญู หิรัญญสม นูรณ์. (2548). *การบริหารอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัลพับลิเคชั่น.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2548). *การจัดการ การผลิต และการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2534). *ทฤษฎีองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พจมาน เตียวัฒนรัฐติกาล. (2544). *การบริหาร และจัดการองค์การอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- พิบูลย์ ทีปะปาล. (2551). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (2544). *การจัดองค์การอุตสาหกรรมและการผลิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร.
- สาโรจน์ โอพิทักษ์ชิน. (2552). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา)
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2548). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2549). *สังคมวิทยาองค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Amrine, H. T. et al. (1993). *Manufacturing Organization and Management* (6 th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Barrett, D. M. (1996). *Quality Assurance for Processed Fruit & Vegetable Products*. Research. Davis California: UC Davis Department of Food Science and Technology.
- Daft, R. L. (1986). *Organization Theory and Design* (2nd ed.). St Paul: West Publishing.
- Dechpong, K. and Charmondusit, K. (2008). *Eco-Efficiency Assessment as a Support Tool for Cleaner Technology*. Thesis, Faculty of Environment and Resource Studies, Mahidol University.
- Drucker, P. F. (1984). Our Entrepreneurial Economy, *Harvard Business Review*, 62 (1), 59-64.
- Gaither, N. and Frazier, G. (1999). *Production and Operation Management* (8th ed.). Cincinnati: South-Western College Publishing.
- Hicks, P. E. (1994). *Industrial Engineering and Management*. New York: McGraw-Hill.
- Trienekens, J. and Beulens, A. (1998). *The implications of EU food safety legislation and consumer demands on supply chain information systems*. Thesis, Applied Computer Science Group, Wageningen University, The Netherlands.
- V.N. Asopa. (2008). *Competitiveness in Pineapple Canning Industry*. Research. India: The Indian Institute of Management.

Vogels, B. (2008). *Innovativeness in fruit producing and fruit processing chains*. Thesis in.
Management, Economics and Consumer studies, Wageningen University.